

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrise nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele
HIBOURI de ANUNȚURI:
In Viena: la N. Dukas Nachf., Nux. Augendorf & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Julius Leopold (VII Erzsebet-kört).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învoială. — **RECLAME** pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se prenumără la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajiu I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un exemplar 10 bani. — Acte abonamentelor cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 208.

Brașov, Vineri 21 Septembrie (4 Octombrie).

1901.

Certă între Germanii Austriei.

Să aruncăm o scurtă privire asupra mișcării electorale în partea de dincolo a monarhiei noastre, unde în curând se vor face alegerile pentru dietele provinciale.

Am arătat cu altă ocaziune, că aceste alegeri vor avea un reflex asupra întregii constelațiuni politice interioare din Austria. Locul de frunte îl ocupă și de rândul acesta Boemia cu luptele ei naționale. Mersul acestor lupte dintre Cehi și Germani, dintre slavism și germanism, are deci o importanță deosebită în situațiunea de față.

De mult diferitele partide din Boemia, cehice și germane, se pregătesc pentru lupta decisivă electorală. De astădată însă lucrarea aceluia în ambele tabere se caracterizează în mod diametral opus, în ce privește nișușele de consolidare interne.

Pe când la Cehi s'a observat și se observă tendința hotărâtă de înțelegere și unire între partidele diferite și se fac compromisuri între Cehii tineri și cei bătrâni și între progresiști și radicali, pentru-ca toate aceste partide la olaltă să formeze o singură partidă de drept public boem, pe atunci între partidele germane din Boemia, partida populară, cea progresistă și cea pangermană, nu izbucnit neînțelegeri și certe ca mai-odată. Causa este, precum șcim, că Germanii radicali-naționali, seu cum se numesc mai scurt pangermanii, au îmbrățișat un program cu caracter agresiv și ofensiv față cu conlocuitorii cehi, care program nu este adoptat și de celelalte partide. Mai ales cu partida populară s'au stricat și certat pangermanii, fiind-că aceștia din urmă condamnă postulatul cuprins în programul Germanilor austriaci relativ la împărțirea în două a Boemiei după naționalități. Asemenea s'au învrăjbit pangermanii și cu progresiștii.

Toate aceste partide germane au

publicat deja apelurile lor electorale. În apelul de curând apărut al partidei progresiste se accentuează marea deosebire în planul de luptă al ei și al partidului pangerman. Acesta din urmă stăruie pentru indivizibilitatea Boemiei pornind dela ideia germanisării și având de scop de a forța contopirea succesivă a majorității cehice în corpul cel mare al poporului german. Partida progresistă, ca și cea populară, nu merg așa departe, ci cer garanțiile cele mai tari legale pentru scutul naționalității germane, de aceea pretind separarea naționalităților din Boemia după teritorii.

Ce să-i faci însă, decă noua doctrină despre ofensiva, ce ar trebui Germanii să o ia față cu slavismul, doctrină propagată de aderenții tot mai numeroși ai lui Schönerer și Wolf, răpesc și sine straturii tot mai mari ale poporului german? E temere, că alegătorii germani din Boemia vor urma în masse drapelului național șovinist desfășurat de pangermani, micșorând astfel în mod simțitor numărul aderenților partidelor mai moderate.

Nu vedeți, le dice organul progresist pangermanilor, că partidele cehice s'au unit, că partida clericală a mobilizat pretutindenii și că șlehta polonă a raportat victorii electorale pretutindenea în Galiția? Credeți, că în astfel de circumstanțe e bine ca alegătorii germani să și facă iluziuni, a căror realizare, decă va fi vreodată posibilă, numai c'un noroc extra-ordinar și numai peste decă de ani și poate peste sute de ani s'ar pute aștepta?

Cu mare mâhnire vorbește amintitul organ, ca și acele ale partidei populare germane, de separatismul pangermanilor și de scisiunea, ce a produs-o în sinul poporului. Pentru noi Germanii austriaci, dice, are valoare adă încă ceea ce a dicit Heine despre federațiunea germană în zilele celei mai mari umilirii a ei: „O,

Germanilor, voi aveți lipsă de o casă de corecțiune națională și de un bici comun!“

Diarele cehice se plâng deja în contra ministeriului Koerber, împunându-i, că e cu pré multă cruțare față cu mișcarea pangermană din Boemia, ér foile germane, cari nu se închină programului lui Schönerer și Wolf, se plâng, că prin această mișcare s'au compromis interesele solidarității dintre partidele germane în măsură așa de mare, încât e pericul, că opozițiunea germană din parlamentul central nu va mai fi în stare de a-și păstra postul de prim vice-președinte în camera deputaților, dela care post s'a retras deputatul Prade, conducătorul partidei populare, tocmai din cauza atacurilor, cu care l'au urmărit pangermanii.

E vorba de-o încercare, ce vreau să o facă alegătorii dela Klagenfurt pentru a conchema pe conducătorii partidei populare și ai celei pangermane la o întrunire comună cu scop de a face posibilă o înțelegere între ei. Scirea încă nu e confirmată, dér dovedește și ea, că adă conducătorii pangermanilor, Schönerer și Wolf, au ajuns arbitrii situațiunii în sinul Nemților din Austria.

Se face alegere, ori nu?

Brașov, 3 Octombrie n.

Astăzi dimineața se observa oarecare mișcare în piața noastră. Se vedeau mici grupuri de cetățeni, mai cu seamă Sași, conversând cu vioiciune. Tema conversației era întrebarea cea mare a zilei: decă se vor face alegerile adă, ori că s'au amănat definitiv?

Erī după amiază s'a fost publicat, că comitetul central electoral a ținut între orele 11 și 12 a. m. ședință și că a luat hotărârea, că din cauza unei greșeli întâmplate la scrierea listei oficiale electorale, alegerile fixate în cerul I și II al Brașovului pentru ziua de adă, 3 Octombrie n.,

să fiă de-ocamdată amânate pentru o dată mai târzie până la 10 Octombrie, când se încheie termenul prescriș pentru alegeri.

Pe baza acestei hotărâri, biroul comitetului central electoral a făcut de scire prin afișarea unei publicațiuni, că alegerile se vor ține probabil numai la 10 Octombrie, adăugând, că o publicațiune ce va urma, va da în privința aceluia un avis definitiv. Într'aceia însă comitetul unguresc din loc a afișat pe colțurile stradelor un apel către alegători, în care se dicea, că în mânia scirilor lăpșite despre amânare, alegerile se vor ține în 3 Octombrie n. Tot-odată se lăpșise fama, că dela Pesta ar fi sosit o telegramă, care ordona ținerea alegerilor pe adă.

De aci s'a născut nedumerirea, ce a cuprins pe alegătorii Sași din centrul orașului, cari nu erau destul de bine informați despre ceea ce se petrecuseră, și vădând, că Maghiarii mobilizează pe alegătorii lor, nu șciau ce să mai creadă. Pe la orele 7 și 45 m. protonotarul comitatului nostru cu mai mulți alegători fruntași maghiari, merse la localul alegerii (la Șfat) și îndată după 8 ore sosită și câte-va cete de alegători unguri din Brașovul-vechiu și Blumena, asemenea sosită alegătorii unguri din Scheiū înainte a casei reuniunii industriale din strada porții, destinată ca local electoral pentru cerul al II-lea (Scheiū și Cetate).

Alegătorii maghiari afară ușile salei, unde avé să se facă alegerea, închise. Comisiunile de alegere nu se prezentară, fiind incunoșciute de comitetul central, că alegerile au fost amânate. Pe la orele 9, când trebuia să se începă votarea, a mers o deputațiune din sinul alegătorilor maghiari la președinții comisiunilor electorale, ér ceva mai târziu se lăși scirea, că Maghiarii s'au dus la hotel „Orient“, ca să țină acolo o consfătuire.

Neputând să ne luminăm din scirile contradicătoare, am luat informațiuni autentice despre ceea ce s'au petrecut de erī dela amiază până adă dimineața. Eță cum stă lucrul în adevăr ou amânarea:

Se șocie, că alegerile dietale de acum se fac pe baza listelor electorale din anul

FOLETONUL „GAZ. TRANS.“

Coresi scriitor seu tipograf?

Un capitol din istoria primelor începuturi de literatură cultă națională la Români.*

(Continuare.)

II.

Coresi ca tipograf.

...și am scris cu tipariul voaș fraților...“

Din epilogul Titlului Evangheliilor, circa 1564.

Activitatea diaconului Coresi pe terenul publicării primelor tipărituri românești, a fost până acum nu numai exagerată, ci din capul locului rău înțelășă. Coresi a fost și este considerat până în ziua de azi ca autor, ca traducător direct al tuturor textelor românești, cari s'au tipărit sub numele său.

Acosta însă e o falsă supozițiune, pe care o desminte Coresi însuși prin propriile-i mărturisiri.

Spre a mijloci o justă și reală înțelegere a cestiunei, așa precum apare în lumina criticeii istorice literare, trebuie să facem necondiționat o strictă distincțiune între Coresi ca tipograf și Coresi ca scriitor; două atribuțiuni, cari ce e drept nu se eschid, însă concentrate în aceeași persoană, cum e la Coresi, presintă diferite grade ca forță și ca valoare.

Strict judecând, Coresi a fost în primul rând tipograf, „meșter învățat“ în ale tipografiei, precum îl numesc contemporanii săi. Abia numai în al doilea rând poate fi vorba de Coresi și ca scriitor, ca traducător.

Faptele istorice ni-se înfățișează în punctul acesta astfel.

Ca un învățat și zelos meșter-tipograf Coresi a oules și a tipărit cărți bisericești scrise în limba slavonă, ca și în cea românească, de regulă acompaniat și ajutat de mai mulți „ucenici“.

„Eu păcătoșul diacon Coresi am scris

această carte împreună cu 5 ucenici“ — dice Coresi în epilogul Sbornicului slavonesc (II) tipărit în 1568, ér în epilogul Octoichului slavonesc (I) 1574 să dice: „Din porunca domnului Io Alesandru vovod eu păcătoșul diacon Coresi am tipărit această carte cu opt ucenici“.

În epilogul Triodului slavonesc tipărit tot de Coresi în 1578 asemenea se dice: „Eu păcătoșul diacon Coresi am scris aceste cărți cu 5 ucenici“.

Același lucru se constată și în prefața românească a uneia din tipăriturile românești ale lui Coresi, Evanghelia cu învățătură 1580—1581, în care editorul cărții „jupânul Hrăjilă Lucaci, județul den cetatea Brașovului“ se exprimă astfel:

„Deci deacă văzui, că e lucru dumnezeesc, iară eu nu mai cruțai den avere ce-mi era dăruită de Dumnezeu, a da la acestu lucru, ce dedă lui [so. Coresi] și uceniciloră lui, de să tipărească această carte...“

Între acești colaboratori-tipografi ai lui Coresi unii sunt cunoscuți și cu numele. Așa este Tudor Diac amintit ca tovarăș de

muncă al lui Coresi la publicarea Evangheliarului românesc din 1560—1561 și a Evangheliarului slavonesc din 1562, tipărite ambele la Brașov.

Mânăilă e menționat ca colaborator tipograf la Evangheliarul slavonesc din 1579 și la alt Evangheliar tot slavonesc din 1583.

Ca colaboratori ai lui Coresi la publicarea Evangheliilor cu învățătură din 1580—1581 sunt indicați „preții dela beșeareca Scheailor de lângă cetatea Brașovului, anume popă Iane și popă Mihai.“ Deși, precum apare din pasagiul citat mai sus din prefața editorului cărții, judele Lucas Hirscher, pe lângă Coresi au mai funcționat și alți ucenici de tipografie ca părtași la publicarea Evangheliilor cu învățătură, — acești ucenici nu trebuie la nici un oas identificați cu învățații preții dela biserica sfântului Nicolae din Brașov pop Iane și popă Mihai, menționați în aceeași prefață. Unei asemenea identificări i-se opune chiar textul predosloviei:

„Noi o deademă lu Coresi diaconul, ce era meșteru învățatu într'acestă lucru,

* A se vedea în Nr. 191, 192, 193, 195, 196, 197, 198, 202 și „Gaz. Trans.“ din a. c.

trecut. In vara trecută intrunindu-se comitetul central electoral pentru a decide asupra reclamațiunilor, ce s'au făcut la lista electorală provisorică, a aprobat cererile a 77 reclamanți, ér cele-lalte le-a respins. In contra refuzului comitetului de a da loc cererilor din urmă, s'au înaintat recursuri. Aceste recursuri s'au trimis dimpreună cu procesul verbal Curiei regesci din Budapesta. Curia a decis asupra recursurilor celor mai multe în mod favorabil și a trimis deciziunea ei cu numele alegătorilor admiși în listă comitetului central electoral. Dér procesul verbal original al comitetului, în care erau induse numele acelor alegători, pe cari i-a primit în listă însuși comitetul în urma reclamațiunilor făcute, n'a fost înapoiat din partea Curiei. Acesta s'a întemplat încă pe la finea lunii lui Decembrie. Amploiatul însărcinat cu compunerea listei definitive n'a observat lipsa protocolului original al comitetului, în care erau înșirate numele celor 77 alegători admiși de comitet și deci a înscris în listă numai pe alegătorii admiși în urma deciziunii Curiei asupra recursului lor. Lipsa acésta, séu mai bine dís, eliminarea acésta involuntară s'a observat numai acum tocmai în ajunul alegerilor, primind comitetul central electoral o remonstrațiune. Acésta a cauzat apoi grabnica întrunire a comitetului central ér la amiași și hotărîrea lui de amânare. E de observat, că toți membrii comitetului au fost la sediță și că cei doi membri unguri ai lui, au votat pentru amânare.

Pentru a-se face posibilă alegerea pe ași s'a cerut, precum suntem informați, dela Curie comunicarea numelor alegătorilor înșirați în procesul verbal mai sus amintit. Răspunsul Curiei a fost, că va trimite imediat și express prin poștă procesul verbal, care însă de ieri până ași pöte sosi numai cu trenul accelerat de după amiași.

Mai aflăm, că d-l fișpan a susținut părerea, că numai ministrul de interne are să decidă în chestiunea acésta. In urma acésta s'a trimis o telegramă și ministrului de interne, la care acesta a răspuns, cerând, firesce tot prin depeșă, că comitetul central electoral să-i trimită neamănat procesul verbal al seditței de ieri, în care a hotărît amânarea. Depeșă a sosit ași nöpte la órele 1 și 1/2 și ea a fost talmăcită așa, că ministru de-ocamdată ia la cunoștință hotărîrea de amânare luată de comitet.

Maghiarii nu numai, că au protestat în contra amânării, dér cum am dís, au răspândit și apeluri, că alegerea se va ține totuși, ér Dr. Zakarias cu mai mulți au mai făcut și arătare criminală în contra comitetului central electoral pentru faptul, că au rămas afară din listă cei 77 (föia maghiară dîce 97) de alegători, între cari sé dîce, că ar fi și 40 așa.

In momentul când scriem, Maghiarii se consultă încă la întrunire și am așdít, că au făcut nouă remonstrațiunii la Pesta prin telegrame lungi și că și dela Pesta

sosesc telegrame de câte un cot la adresa fișpanului.

Acestea am așdít de bine a-le comunica cetitorilor noștri, fiind-că oasul unic în felul séu face mult svon în Brașov.

Convocarea „Reichsrath"-ului. Pe dîna de 17 Octomvrie a fost convocat „Reichsrath"-ul austriac. După informațiunile dîrului „Politik" din Praga, înainte de întrunirea parlamentului nu vor mai fi tratări între guvern și partide.

Urmașul lui Krieghammer. Din Viena se anunță, că urmașul ministrului comun de răboi Krieghammer, — care, cu töte desmintirile, își va părăsi acúși postul — va fi FZM. Gálgoecz, comandanțul corpului de armată 10 din Przemysl.

Din Bucovina.

Noul dîr german subvenționat de partidul popular român din Bucovina, „Buk. J.", ocupându se la loc de frunte cu instrucțiunea limbii române la gimnasiul I. de stat din Cernăuți, scrie următoarele:

„Opt-spre-dece zile după urcarea pe tron, la 20 Decembrie 1848, Monarchul nostru a dăruit Românilor din Bucovina la gimnasiul de stat de aici o catedră pentru limba și literatura română, care în anul următor — 1849 — a și fost ocupată de unul dintre cei 10.000 de campioni români pentru libertate adunați la Blăși, Aron Pumnul. Pumnul, care și-a câștigat atâtea merite pentru literatura română, a ocupat acésta catedră până la mörtea sa. După dënsul a urmat la catedra de limba română actualul profesor univrsitar Dr. I. Sbierea. La 1875, când Dr. Sbierea trecu la univrsitate, catedra de limba română o ocupă profesorul Cărăuș, după care a urmat actualul diriginte al filialei gimnasiului I. de stat, profesorul Bumbacu.

Dela înființarea acestei catedre și până la începutul anului școlar 1901/902 nici n'a îndrăsnit nimeni să se atingă de darul împăratesc și catedra de limba și literatura română la gimnasiul din Cernăuți a existat spre binele Românilor bucovineni, cari cu drept cuvânt se numără între cei mai credincioși fi ai imperiului. Cu începutul anului școlar 1901/902 însă guvernul a luat măsuri, la cari nimeni nu s'ar fi așteptat: El a eliminat instrucția în limba română pentru elevii claselor inferioare dela gimnasiul I. de stat.

După cum este cunoscut, din cauza suprapopulației acestui institut, cu începutul acestui an școlar s'a deschis o filială a gimnasiului I. de stat. La acésta filială s'au alăturat și clasele paralele române, ér profesorul Bumbacu a fost numit diriginte al filialei. La înființarea acestei filiale guvernul, cu cunoștința sa bunăvoință față de Ro-

mâni, a profitat de ocaziune și — precum se dîce, cu consimțământul dirigintelui filialei — a eliminat, contra orî cărui drept, instrucțiunea limbii române din clasele inferioare ale gimnasiului I. de stat. Argumentul, ce l'a adus guvernul, este următorul: Românii își au clasele lor paralele române și pot sé dea acolo copiilor lor instrucțiunea în limba lor maternă. Ér când se vor întörce în clasa V. la gimnasiul I. de stat, acolo vor relua firul instrucției în literatura română. Nu trebuie sé ne mirăm de acest argument, ce se invocă ca un fel de scuza. Acest argument este inventat de guvernul nostru provincial. Ce răspuns va puté da însă guvernul la întrebarea: „Dér cu elevii, cari au rămas în clasele inferioare germane dela gimnasiul I. de stat, ce se întâmplă?" Aici nu folosesc nimic apucăturile diplomatice. Acești școlari sunt lipsiți de putința de a se cultiva în limba lor maternă. După cum aflăm, elevii români din clasele inferioare ale gimnasiului de stat vor frecuenta cursurile, ce s'au activat la acest institut pentru „neromâni". Lucrul acesta însă nu-i de loc pedagogic, nici metodic. Cum sé primescă Românii instrucțiunea comună cu neromânii, cât timp ei seiu vorbi românește de acasă și cunosc gramatica deja din cursul primar? La acésta nu pöte da guvernul răspuns satisfăcător și va trebui singur sé recunoască, că a luat acésta dispozițiã cu intențiunea de a înștreina o parte din tinereșea școlară română, dela limba sa maternă. Amintim însă guvernului, că Monarchul a acordat Românilor catedra de limba română pentru töte cele 8 clase ale gimnasiului I. de stat și nu pentru vr'o filială, și cerem, ca acésta catedră, de pe care s'a instruit limba română mai bine de o jumătate de secol, sé fie reactivată.

Cu acésta ocaziune relevăm, că la timpul séu s'au prins cu arcanul 20 de elevi ruteni la gimnasiul gr. or. din Suceava, pentru-ca sé se înființeze o catedră de limba ruteană. Atunci guvernul a găsit rețedă mijloc pentru activarea cursului rutean, acum însă când în clasele inferioare ale gimnasiului sunt mult mai mulți decât 20 de elevi români, catedra de limba română sé suprímă.

Măsura acésta stigmatizează în de ajuns purtarea regimului actual față cu Românii. Guvernul vré sé înștreineze dela națiunea sa pe generațiunea tinără. El nu-și va ajunge însă scopul. Românii, cari și-au mai păstrat sentimentele naționale, nu vor desarma, până nu vor reintroduce éráși limba română în töte clasele gimnasiului.

Sciri electorale.

Din Făgăraș ni-se raportează următoarele cu data de 2 Oct.: Ași s'a făcut aici alegerea de deputat în cele două cercuri. Retrăgându-și candidaturile I. Cipu și Oct. Vasu, au rămas candidați Mikszath Kálmán și Dr. N. Șerban. Ambii candidați guvernamentali au fost aleși prin aclamare.

Dintre alegătorii români au fost förté puțini la alegere, abia a patra parte ca acum 5 ani. Dér și cei cari au participat, au fost aproape toți funcționari comunali și silvanali, printre cari ici colo câte-un preot rătăcit. Pot dîce cu tötä liniștea conștiinței, că *Românii au respectat pasivitatea.*

Români rătăciți. Din Gherla ni-se scrie: Ași 2 Octomvrie s'a făcut alegerea de deputat în cercurile Gherlei și Ciaci-Gârboului, unde candidatul contele Vass Bela, guvernamental, fû ales cu aclamațiune. Presidentul comisiei de alegere a fost Dr. Pataki, notar Iosif Onciu. Spre nevrednicia lor fia dís, un număr însemnat de alegători români s'au dus sé aclameze pe Vass. După alegere, s'a dat un banchet, la care au participat aproape toți cei preșenți, printre cari un număr însemnat de preoți și învățători români. In fruntea mesei a ocupat loc contele Vass, de-a dreapta lui Dr. Pataki, apoi Vasile Onciu (Iolod), Muresian (Ineu), Moldovan (Lona) Tătar (Șintereag), Juga (Crop), — toți preoți români, la cari s'au mai alăturat alți doi din Husmezeu și Petrihaza. La altă masă trei preoți gr. or. Dintre preoți a ținut toast Onciu și cel din Petrihaza. Vă comunic numele acestor rătăciți, ca să-i cunoșcă lumea românească și să-i osîndescă după vrednicie. Numai disprețul ómenilor de bun simț îl merită acéști rîvnitori după congruă și după papriceaș șovinist. Prin fapta lor s'au făcut de risul și batjocura celor curați cu sufletul. — Declin.

In Bistrița a fost ales cu aclamațiune Carol Flușer (sas liberal); în Cristian (lângă Sibiu) Dr. H. Schwicker; în Cisnădiă Emil de Trauschenfels (amëndoi sași); la *Nachrich* Samuil Dörr, la *Medias* Carl Oberth (liberal sas); la *Sebeșul-săseș* Dr. br. Arthur Petricevich-Horvath; la *Cohalm* F. Pildner; la *Sighisöra* Wilhelm Melzer; la *Teaca* contele Nic. Banffy; la *Oena-Sibiului* candidatul Dr. *Hirsch-Hamori* a fost arestat, pentru-că s'a așdít, că a cumpărat vre-o 150 voturi.

Din străinătate.

Foile rusesce și apropierea româno-grécă. Visita studenților români în Grecia a cam indispus pe foile rusesce. „*Novoie Vremja*" vede în apropierea, ce se pregătesce între Bucoresci și Atena, mână unei puteri, care vré sé acopere astfel perderea influenței sale în Serbia și Bulgaria. Föia rusescă previne pe România de pericolul, ce și l'ar orea, dacă ar face politică antislavă. Infrățirea cu Grecia — dîce — nu va aduce României nici un avantaj, dér antazonomismul față cu Slavii ar cauza pagubă României. Din sörtea, ce au avut'o Stambulov și Milan se pöte trage înșțătura, că ori-ce politică anti-slavă în Balcani e înșelătoare.

Cam tot în sensul acesta scrie și „*Novosti*". Limbajul acestor foi se contrađice

de o scoase den cartea sârbească pe limba românească, împreună cu preuții dela beseareca Scheailorü, de lângă cetatea Brașovului, anume popü Iane și popa Mihai.

Lucas Hirschler așa-dérä, voescó sé indice aici pe cei doi preoți nu ca culegători-tipografi, ucenicü ai lui Coresi, ci ca colaboratori ai acestuia la traducerea textului românesc din limba slavonă séu „sârbească", precum se dîce în prefață.

Și în adevăr Coresi acompaniat de cei doi preoți, sé fi scos de fapt Evanghelia cu învățătură „den cartea sârbească pe limba românească"?

In epilogul psaltirei slavo-române din 1577 Coresi încă sé exprimă cam în același sens:

„Scris-rămü aceaste psältiri cu otreată de-amü scosü den psältirea sârbească pre limbă rumânească".

Că textele romanesce ar fi nise traducerü proprii ale lui Coresi după vre-o versiune sârbescă a textelor slavone, e o afirmațiune tot atât de puțin adevărată, ca și aserțiunea aceluiași diacon Coresi din epilógele celor 2 edițiuni ale psaltirei

(1570 și 1577) sale că adecă „mai toate limbile au cuvântulü lu dumnezeu in limba lorü, numai noi Români n'avămü".

Că cuvântul lui Dumneșeu, și mai ales textul psaltirei exista deja de mult in limba română, dovadă e psaltirea manuscrisă scheiană și cea voronețenă, ambele anterioare celor coresiene și cari amëndou sé reduc la aceeași versiune mai veche românească, pe care a utilizat-o și Coresi la compunerea edițiunilor sale tipărite.

Nu mai puțin semnificativ este, tocmai in ceea-ce privesce textul psaltirei, că Coresi in prima edițiune a psaltirei sale romanesce (1570) nu dîce decât numai simplu: „Începutu-s'au a-se scrie aceste sfinte psältiri...", fără de-a mai susținea neadevărul, că ar fi scos psaltirea direct din „limba sârbescă pe limba românească".

Coresi așa-dérä a scris psaltirea românească, și nimio mai mult. Cum este însă de a-se interpreta acésta „scriere", ce eu drept cuvânt și-o atribue jdiacouul Coresi?

„Și cu dîsa jupănului Haneșu Beagnerü scrie-amü eu diaconü Coresi ot Tirgoviște și Tudorü diacă", se dîce in epi-

logul Evangheliarului românesc din 1561.

„Și amü scris cu tipariul voao fraților..." sé dîce și mai la înțeles in epilogul Tileului Evangheliilor din 1564, in care Coresi anume accentuează, că cartea nu e traducerea lui proprie, ci că a așdít-ogata.

Étä pasagiul de sub întrebare in tötä întregimea sa:

„...Așa amü așdätü aceaste tiloure ale Evangheliilor... și deac'amü cetitü, bine am ispititü și socotitü și amü așdätü, că toate tilcuescü, adeverează și întăreso cu scriptura sfântă, și mie tare plăcurä; și am scris cu tipariul voao fraților..."

Étä dér ce a făcut Coresi cu textele romanesce, precum ne spune însuși; a scris cu tiparul, a tipărit cărțile romanesce, și nimio mai mult.

Că de fapt prin „scriere" este de a-se înțeleg pește tot scriere cu tiparul, tipărire, reiese clar și din epilógele cărților slavone, in cari verbul a scrie (писати) e fără excepțiã înțrebunțat pentru indicarea tiparului.

Limba slavonă neavënd un verb special pentru indicarea noțiunei de-a tipări,

folosesc in locu-i peste tot verbul a scrie (писати), mai ales in formele compuse cъписати și написати. Аșa се dîce d. e. in epilogul Evangheliarului slavonesc din 1562:

„Din porunca jupănului Hanșu Beagner, eu robul lui Cristos diaconul Coresi și Tudor diacon ne-am trudit de am scria (съписахм) acésta cartă", séu in epilogul Sbornicului slavonesc din 1568:

„Eu păcătosul diacon Coresi am scria (написах) acésta cartă împreună cu 5 ucenicü".

După analogia limbii slavone se înțrebunțeze apoi și in limba română verbul „a scrie" cu sensul de „a tipări". Étä încă un esemplu românesc pe lângă oșle citate mai sus. In prologul Paliei de Orăștia 1582 oștim:

„Den mila lui domneșeu eu Șerban diacon, mășteru mare a tiparelörü și cu Marienü diacon, dându in mâna noastră oaste cărți, cetindü, și ne plăcurä, și le-am scria voo fraților Români..."

(Va urma.)

Nicolae Sulică.

Dela „Tipografia A. Mureșianu” din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cãrțile alicã inscripție este a se mai adãuga pe lângã portul postal arãteat, încă 20 bani pentru recomandãtie.)

Cãrți pentru comercianți și funcționari de bancã:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partitã simplã, de I. C. Panfa. O carte bunã pentru a învăța cu ușurință contabilitatea. Pagina I—VII + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondența comercialã” de I. C. Panfa. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni,

recomandãțiuni și acreditãve; scrisori în comerțul cu mãrfuri, comisiune și expedite; cesiuni cambiale, afãceri cu efecte, monede, cupoane etc. Prețul 3 cor. 20 b. + 20 b. p.)

Un capital din Contabilitatea dupã de I. C. Panfa. Trãceãza principiile contabilitãții dupã ilustrație cu diferite exemple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Al doilea capital din contabilitatea dupã, de I. C. Panfa. Acestã broșurã conține: *afãcerile de credit cambial și afãcerile de bancã.* Prețul broș. 2 coroane (+ 10 bani porto).

Procent, Promit. Interese și Teoria contabilitãții curente de I. C. Panfa. Areãã calcularea intereselor pe an, pe luni și pe zile într-un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit. Prețul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Octombrie n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	118,45
Renta de coroane ung. 4%	92,40
Impr. câil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121,50
Impr. câil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	100,15
Oblig. câil. fer. ung. de ost. I. emis. 119,25	
Bonuri rurale ungare 4%	92,10
Bonuri rurale croate-slavone . . .	93,30
Impr. ung. cu premii	—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin . 141,—	
Renta de argint austriac	98,40
Renta de hãrtie austriac	93,25
Renta de aur austriac	118,75
Losuri din 1860.	138,50
Acțiuni de-ale Bãncii austro-ungare . 16,30	
Acțiuni de-ale Bãncii ung. de credit. 623—	
Acțiuni de-ale Bãncii austriac. de credit. 616,50	

Cursul pieței Brașov.

Napoleonul.	19,—
Mãrci imperiale germane	117,20
London Vista	239,02 1/2
Paris Vista	94,80
Rente de coroane austriac. 4%	95,50
Note italiene	91,81
Paranota rom. Cump.	18,94 Vend.
Argint român. Cump.	18,30 Vend.
Napoleonul. Cump.	19,04
Galbeni Cump.	11,30 Vend.
Banknote Cump.	126 1/2 Vend.
Mãrci germane Cump.	58,50 Vend.
Mãrci rusești Cump.	10,72 Vend.
Lire turcești Cump.	100,— Vend.
Sorts. franz. Albina 50%	101,—

Depositul de fabricate de postav și mărfuri de modã din STIRIA s'a deschis

in localul din casela com. biser. catolice din Strada Vãmei nr. 23.

Cine doresce se aiba o hainã bunã și durabilã pentru purtat, bãrbãtescã ori femeiescã, va cumpãra de bunã seamã **STOFFE DE LODEN VERITABILE DIN GRAZ** **singurul și primul deposit.**

Deoarece reprezentez fabrica și pantru o parte a Ungariei, primesc comãnde și „en gros” afãrã de Brașov. Informații — precum și **costume pentru bărbaiți și dame se esocutã din partea prompt și solid.** Rãgãnd on. public de o cercetare numãroasã, semnez

3—6 (273.

F. W I L K,
deposít de fabricate de postavuri și mărfuri de modã din Stiria.
Brașov, Strada Vãmei nr. 23.

AVIS pentru amatorii de BERE!

Se aduce la cunoștința on. public, cã cu începerea de ađi se vinde în **Villa Kertsch la CAFENEA și RESTAURANTUL „BOULEVARD” Bere de Steinbruch Dreher (Märzenbier)** direct edusã și pusã în vânzare nefãlșitã.

Dejun zonã 8 cr. — În Cafenea se vinde de ađi încolo **Cafea pentru dejun cu 12 cr.**

În fiecare ȓi concertizã „Capela” lui Dick Georg, sositã de cãrând din B. üssela. — **Sezare's** stan la dispoziția P. T. publ. De o cercetare numãroasã se rãgã

De vânzare, o zidire nouã în Brașovul-vechiu Strada lungã nr. 92,

posiția frumoasã și frecventatã. Casele vin în colț, cu dãruie fronturi spre stradã, constau din 4 odãi mari, bucãtãria spațioasã, pivniãã, conduct de apã în casã ș. c. l. curte mare și grãdinã, acomodatã pentru locuri de zidire și ori-si-ce luãrãprindere, cu deosebire pentru depou de bere, butãriã.

Ca locuințã privatã are tãte comoditãțile.

Se vindẽ din mãnã liberã imediat.

Acest local a avut pãnã acuma și dreptul de locuințã pentru vânzare de beuturi.

Informații mai de aproape se pot lua dela Domnul **ISAR KLÖSS** în Brașov, Strada lungã nr. 101.

A T V S.

Preunãrãșunãre la **Gazeta Transilvaniei** se potã face și rețino ori și când dela 1-ana și 15 a fãã cãrei luãri.

Domniã abonãrã se binevoiascã a arãta în deosebi, când voiesc oã expedãrea se li-se fãã dupã ețtãul nou.

Domniã, ce se aboneazã din nou se binevoiascã a scrie adresa lãmuri și se arate și posta ultimã **Administrat. „Gaz. Trans.”**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Arveresi hirdetményi kivonat.

Nr. 10764—1901.

tkvi.

A fogarasi kir. jár.-birósãg mint tkvi hatóság közhirrẽ teszi, hogy **Cómanios Miklós** végrehajatonak, Poprucs György végrehajást szorvódó elleni 190 kor. tókekövetelés a jár.-lékai irãni végrehajãtãsi ügyben a brasói kir. törvénysezék (a fogarasi kir. járãshíróság területen fekvõ az al.-veniczei 937. sz. tijkvben kiskoru Popeneiu János a György és kiskoru Popeneiu Mária a György neven álló A + 349. hrsz. ingatlan 24 kor. ban és az alsó-veniczei 154 sz. tijkvben õzv. Popeneiu Hãra szül. Simon Popeneiu János, Popeneiu Miklós, Popeneiu Antõmie, Popeneiu Maria, Popeneiu Maté, Popeneiu Linka, kisk. Popeneiu János a György, kisk. Popeneiu Mária a György neven álló A + 325. 326 hrsz. ingatlanra 36 kor. 8500/2, 8501 hrsz. ingatlanra 11 kor. 391 20 „ 8513 „ „ 1074 „ 65 „ 9:04/1 „ „ 1426, 1427 „ 60 „ 9805 „ „ 1874 „ 12 „ 9815 „ „ 3009 „ 09 „ 9903 „ „ 3083 „ 07 „ 9992 „ „ 4087 „ 87 „ 11255—11257 „ „ 4452—4455 „ 10 „ 11331 „ „ 4459 „ 03 „ 11484 „ „ 4510 „ 46 „ 11585 „ „ 4512 „ 16 „ 11701 „ „ 4642 „ 34 „ 11770—11772 „ „ 4655—6509 „ 64 „ 11864—11865 „ „ 4814 „ 06 „ 11918—11919 „ „ 5748 „ 11 „ 13005 „ „ 5763 „ 22 „ 13229 „ „ 5924 „ 22 „ 13262 „ „ 7819 „ 49 „ 13347, 13348 „ „ 8029 „ 09 „ 13778, 13779 „ „ 8069 „ 21 „ 13880 „ „ 8464—8467 „ 06 „ „ koronában, az arverést ezenel megállapított kikialtãsi árban elrendelte és hogy a fõnnebb megjelõlt ingatlanok 1901 évi **October hó 25-ik napjának délelõtt 9 órakor** Alsó-Venicze községében megtartandó nyilvános árveresen a megállapított kikialtãsi áron alól is eladãtani fognak.

Arverezni szãndekozók tartoznak az ingatlanok becsãrtãnak 100/100 készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfeiyar mai számított és az 1881. évi November hó 1-án 3333. sz. alatt kelt igazságügy miniszteri rendelet 8-ik §-ban kijelõlt óvadékképes értékpapirban a kãrdõdrti kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170-ik §-sa értelmében a bánarvóaznak a bíróság nãl elõleges elhelyezesãrõl kiãllított sgrabãlyszerũ elismervényt ászol- gãlaltatni.

Fogaraszon, 1901 évi augusztus hó 29-én.

A. kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Schnitzer,
kir. albãr.

9811—1.